

Bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen
Hollands Midden

Aan de colleges van B&W in de regio Hollands Midden

Datum 31 oktober 2024
Ons kenmerk Z/24/3752082
Onderwerp Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen
Hollands-Midden voor begrotingen 2026.

Contactpersoon Hans Smit
Doorkiesnummer 06-52443174

Geacht college,

Met deze brief informeer ik u over het advies van de bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling over het financieel kader voor de begrotingen van 2026 van de gemeenschappelijke regelingen in de regio Hollands Midden.

Op 12 september heb ik u al tussentijds geïnformeerd over de voorbereidingen van dit kader. In dit kader zijn wijzigingen doorgevoerd aan de hand van een advies van Berenschot over de methodiek en de neergang van het Gemeentefonds van 2025 naar 2026. De rapportage waar de wijzigingen op gebaseerd zijn is bijgevoegd. De doorgevoerde wijzigingen zijn een concretisering en invulling van de oproep die bij het kader 2025 gedaan is aan gemeenschappelijke regelingen om te inventariseren hoe bijgedragen kan worden aan het opvangen van de aankomende neergang van de middelen uit het gemeentefonds in 2026.

Berenschot heeft tevens een onderzoek gedaan naar de beïnvloedbaarheid van de lasten van de gemeenschappelijke regelingen. Hoewel de beïnvloedbaarheid verschilt is de algehele conclusie dat een taakstelling zoals opgenomen in het kader van 2026 valt binnen de omvang van de keuzeruimte bij gemeenschappelijke regelingen.

Hoe werkt het financieel kader gemeenschappelijke regelingen (FKGR)?

Met de “Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen” beschikken de gemeenten in de regio Hollands-Midden sinds 2010 over een gedragen instrument om, voor alle gemeenschappelijke regelingen waarin zij deelnemen, uniforme afspraken te maken over de jaarlijkse indexering en een eventuele algemene taakstelling voor de op te stellen begrotingen.

Om dit proces in goede banen te leiden is afgesproken dat een bestuurlijke werkgroep met portefeuillehouders financiën jaarlijks in overleg met de gemeenschappelijke regelingen het financieel kader adviseren. De werkgroep bestaat uit acht leden. De afgelopen jaren heeft het kader zich beperkt tot het advies voor de jaarlijkse indexering van de gemeenschappelijke regelingen binnen Hollands Midden en Holland Rijnland. In onze adviezen voor de begrotingen 2024 en 2025 hebben we wel reeds aandacht gevraagd bij de gemeenschappelijke regelingen voor de effecten van het ravijnjaar voor de gemeentelijke

begrotingen en hebben hen gevraagd actief mee te denken over een door hen te leveren bijdrage.

Gebruikelijk is dat de voorzitter van de bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling de gemeenschappelijke regelingen voor 1 november informeert over de indexering voor de eerstvolgende begroting. Het advies voor het financieel kader 2026 treft u in bijgaande brief aan de gemeenschappelijke regelingen aan. Korthedshalve verwijs ik naar deze brief.

Wat zijn de belangrijkste adviezen voor het financieel kader voor 2026?

- Een uniforme taakstelling van 6% voor alle gemeenschappelijke regelingen
- Een indexering gebaseerd op de indices van CPB voor 2026 van 2,1% voor beloning werknemers en 2,7% voor netto materieel. (In deze percentages is een correctie verwerkt voor 2024 en 2025)
- De stijging van de lasten door volumegroei afzonderlijk in beeld te brengen in de kadernota en begroting en afzonderlijk voor besluitvorming voor te leggen

Ik verzoek u dit advies te agenderen in uw college en dit kaderstellend te betrekken in de besprekingen met de gemeenschappelijke regelingen over de begroting 2026.

Waarom is het belangrijk dat u dit financieel kader binnen uw college bespreekt en kaderstellend hanteert naar GR'en?

We ontvangen als gemeenten vanaf 2026 minder geld uit het gemeentefonds. Ook wel aangeduid als het "ravijnjaar". Daarnaast stijgen de kosten van bijvoorbeeld de WMO en de Jeugdzorg. Veel gemeenten moeten bezuinigen en verwachten daarbij ook een besparing te realiseren op de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen. Om besparingen bij onze gemeenschappelijke regelingen te realiseren moeten we als gemeenten onderling afspraken maken. Dit om te bereiken dat een geraamde taakstelling in uw begroting op een gemeenschappelijke regeling ook daadwerkelijk meetelt in de bepaling van een structureel sluitende begroting voor 2026 e.v.. Gemeenschappelijke regelingen zijn gebaat bij een heldere en eenduidige opdracht van gemeenten. Daarom is het belang dat wij als colleges éénsluitend kaderstellend optreden. Met dit nieuwe kader van de FKGR heeft u hiertoe ook het instrument in handen om dit met elkaar te bereiken.

Voor een nadere toelichting over het belang van het samenspel in de regio en de uitdaging om te komen tot besluitvorming over de invulling van de taakstellingen wijs u graag op hoofdstuk 4 van het rapport Financiële kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen 2026 van Berenschot.

Hoe kan een GR de taakstelling van 6% voor 2026 invullen?

Wij hebben hiervoor aan Berenschot gevraagd om samen met een aantal gemeenschappelijke regelingen de wettelijke en niet wettelijke taken en beïnvloedbare lasten van hun organisatie in beeld te brengen. Overzichten uit het hiervoor ontwikkelde dashboard met het adviesrapport van Berenschot treft u bijgaand aan. Wij vragen in dit kader aan gemeenschappelijke regelingen een concretisering te maken van de keuzeopties zoals door Berenschot in beeld zijn gebracht. Uit deze concretisering kan dan door de Dagelijks- en Algemeen Besturen gekozen worden met welke maatregelen invulling gegeven gaat worden aan de geadviseerde taakstelling.

Op deze wijze kunt u met de gemeenschappelijke regelingen de bezuinigingsopties bespreken en de taakstelling invullen.

Webinar over het financieel kader voor 2026.

In samenwerking met Peter Verheij van Berenschot verzorgen wij een webinar over het financieel kader en het dashboard van beïnvloedbare taken en lasten. Dit webinar vindt plaats op 19 november van 14.00 tot 15.00. Een uitnodiging hiervoor heeft u eerder al ontvangen.

Tot slot.

We ervaren dat de neergang van het gemeentefonds bij velen van ons pijn doet. Daarom doen we als gemeenten ook een beroep op de gemeenschappelijke regelingen om hier, evenals onze eigen gemeentelijke organisatie, een bijdrage te leveren. Indien we niet komen tot een bijdrage van gemeenschappelijke regelingen in de neergang van het gemeentefonds, betekent dit dat we naast de in de gemeenten al door te voeren (pijnlijke) bezuinigingen, om de overige daling in het gemeentefonds op te vangen, extra moeten bezuinigen op de overige lokale taken. Wij vinden het niet meer dan redelijk de pijn te spreiden over alle taken van gemeenten en daarbij ook de taken die door gemeenschappelijke regelingen voor ons worden uitgevoerd daarin te laten delen. Uit de daling van het gemeentefonds van ruim € 100 miljoen voor de achttien gemeenten van Hollands Midden, zoals blijkt uit het rapport van Berenschot, slaat bij een taakstelling van 6% € 12 miljoen neer bij gemeenschappelijke regelingen. De overige € 88 miljoen is reeds onderdeel van de lokale ombuigingsoperaties die in nagenoeg alle gemeenten plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,
Namens de bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen

Kees van der Zwet
Voorzitter bestuurlijke werkgroep FKGR
Wethouder Lisse

Bijlagen:

1. Brief aan de besturen van de gemeenschappelijke regeling over het financieel kader voor 2026
2. Rapport van Berenschot "Financiële kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen 2026"